ÜLDKOHTU OTSUS (kuues koda laiendatud koosseisus)

16. juuni 2011 *

Kohtuasjas T-185/06,

L'Air liquide, société anonyme pour l'étude et l'exploitation des procédés Georges Claude, asukoht Pariis (Prantsusmaa), esindajad: advokaadid R. Saint-Esteben, M. Pittie ja P. Honoré,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Arbault ja O. Beynet ning hiljem V. Bottka, P. Van Nuffel ja B. Gencarelli,

kostja,

mille ese on nõue tühistada osaliselt komisjoni 3. mai 2006. aasta otsus K(2006) 1766 (lõplik) EÜ […] artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta (juhtum COMP/F/38.620 – vesinikperoksiid ja perboraat) hagejat puudutavas osas,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

ÜLDKOHUS (kuues koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: kohtunik V. Vadapalas (ettekandja) koja esimehe ülesannetes, kohtunikud M. Prek, A. Dittrich, L. Truchot ja K. O'Higgins,

kohtusekretär: vanemametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ja 2. septembri 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

1 Hageja L'Air liquide, SA pour l'étude et l'exploitation des procédés Georges Claude on Prantsuse õiguse alusel asutatud äriühing, kellele asjaolude asetleidmise ajal kuulus aktsiakapitalis 100-protsendiline osalus Chemoxal SA-s, kes turustas vesinikperoksiidi (edaspidi „VP") ja naatriumperboraati (edaspidi „NPB").

2 Degussa AG teavitas novembris 2002 Euroopa Ühenduste Komisjoni kartelli olemasolust VP ja NPB turgudel ning palus kohaldada komisjoni teatist, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (EÜT 2002, C 45, lk 3).

3 Degussa esitas komisjonile sisulisi tõendeid, mis võimaldasid viimasel viia 25. ja 26. märtsil 2003 läbi kontrollid teatud ettevõtjate ruumides.

4 Komisjon saatis 26. jaanuaril 2005 hagejale ja teistele asjaomastele ettevõtjatele vastuväiteteatise.

5 Pärast asjaomaste ettevõtjate ärakuulamist võttis komisjon vastu 3. mai 2006. aasta otsuse K(2006) 1766 (lõplik) EÜ […] artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta Akzo Nobel NV, Akzo Nobel Chemicals Holding AB, EKA Chemicals AB, Degussa, Edison SpA, FMC Corp., FMC Foret SA, Kemira Oyj, hageja, Chemoxal, SNIA SpA, Caffaro Srl, Solvay SA, Solvay Solexis SpA, Total SA, Elf Aquitaine SA ja Arkema SA vastu (juhtum COMP/F/38.620 – vesinikperoksiid ja perboraat) (edaspidi „vaidlustatud otsus"), mille kokkuvõte avaldati 13. detsembril 2006 Euroopa Liidu Teatajas (ELT L 353, lk 54). Otsus tehti hagejale teatavaks 8. mai 2006. aasta kirjaga.

Vaidlustatud otsus

6 Komisjon märkis vaidlustatud otsuses, et selle adressaadid osalesid EÜ artikli 81 ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) artikli 53 ühes ja vältavas rikkumises, mis puudutas VP-d ja tootmisahelas järgnevat toodet NPB-d (vaidlustatud otsuse põhjendus 2).

7 Tuvastatud rikkumine seisnes peamiselt konkurentide vahel kaubanduslikult tähtsa ja konfidentsiaalse teabe vahetamises turu ja ettevõtjate kohta, tootmise ning potentsiaalsete ja tegelike tootmismahtude piiramises ning kontrollimises, turuosade ja klientide jagamises ning sihthindade kindlaksmääramises ja jälgimises.

8 Hagejat ja Chemoxali peeti rikkumise eest „solidaarselt" vastutavaks (vaidlustatud otsuse põhjendus 406).

9 Vastavalt nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [EÜ] artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (ELT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 25 lõike 1 punktile b tuvastas komisjon, et tema õigus karistuse määramiseks oli aegunud hageja ja Chemoxali suhtes, kelle osalemine rikkumises oli lõppenud üle viie aasta enne esimesi uurimistoiminguid. Komisjon leidis siiski, et tal on õigustatud huvi tuvastada, et need äriühingud panid toime kõnealuse rikkumise (vaidlustatud otsuse põhjendused 366–369).

10 Vaidlustatud otsuse artikli 1 punktides i ja j on leitud, et hageja ja Chemoxal rikkusid EÜ artikli 81 lõiget 1 ja EMP lepingu artiklit 53, kuna nad osalesid asjaomases rikkumises 12. maist 1995 kuni 31. detsembrini 1997.

11 Komisjon määras hagejale ja Chemoxalile vaidlustatud otsuse artikli 2 punktis f trahvi summas 0 eurot.

12 Vaidlustatud otsuse artikkel 4 sisaldab loetelu selle adressaatidest, kelle hulgas on nimetatud ka hagejat.

Menetlus ja poolte nõuded

13 Hageja esitas käesoleva hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 17. juulil 2006.

14 Kuna Üldkohtu kodade koosseisu muudeti, määrati ettekandja-kohtunik kuuendasse kotta ning seetõttu anti käesolev kohtuasi pärast poolte ärakuulamist lahendamiseks kuuendale kojale laiendatud koosseisus.

15 Kuna laiendatud koja kahel liikmel esines takistus käesoleva asja läbivaatamisel osalemiseks, määras Üldkohtu president Üldkohtu kodukorra artikli 32 lõike 3 alusel koja koosseisu täiendamiseks kotta kaks uut kohtunikku.

16 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Üldkohus alustada suulist menetlust. Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu küsimustele kuulati ära 2. septembri 2010. aasta kohtuistungil.

17 Hageja palub Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsuse artikli 1 punkt i osas, milles komisjon tuvastas tema osalemise rikkumises;

– sellest tulenevalt tühistada vaidlustatud otsuse artikli 2 punkt f ja artikkel 4 hagejat puudutavas osas;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

18 Komisjon palub Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

19 Hagi põhjendamiseks esitab hageja neli väidet, mis puudutavad esiteks EÜ artikli 81 rikkumist seoses rikkumise süükspanemisega eelduse alusel, mis on seotud tütarettevõtja 100-protsendilise kontrollimisega, teiseks kaitseõiguste rikkumist, mis tuleneb kõnealuse eelduse kohaldamisest, kolmandaks põhjendamiskohustuse rikkumist nende tõendite tagasilükkamise osas, mis esitati selle sama eelduse ümberlükkamiseks, ning neljandaks tema rikkumises osalemise tuvastamiseks põhjendatud huvi puudumist, arvestades aegumist.

Sissejuhatavad märkused

20 Kuna hageja kolm esimest väidet on sisuliselt suunatud selle vastu, et tuvastati tema vastutus tema tütarettevõtja rikkumise eest, siis tuleb kõigepealt meenutada asjakohast kohtupraktikat.

21 Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale võib tütarettevõtja tegevuse emaettevõtjale süüks panna eelkõige siis, kui tütarettevõtja – olgugi, et tal on eraldi õigusvõime – ei määra oma tegevust turul kindlaks iseseisvalt, vaid rakendab enamjaolt talle emaettevõtja poolt antud juhiseid ning seda eelkõige majanduslike, organisatsiooniliste ja õiguslike sidemete tõttu, mis neid kahte õigussubjekti seovad (vt Euroopa Kohtu 10. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-97/08 P: Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, EKL 2009, lk I-8237, punkt 58 ja seal viidatud kohtupraktika).

22 Niisuguses olukorras kuuluvad emaettevõtja ja tema tütarettevõtja nimelt samasse majandusüksusesse ning moodustavad seega üheainsa ettevõtja EÜ artikli 81 tähenduses (eespool punktis 21 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, punkt 59).

23 Juhul kui emaettevõtja osalus liidu konkurentsieeskirjade rikkumise toime pannud tütarettevõtja aktsia- või osakapitalis on 100%, võib see emaettevõtja esiteks avaldada oma tütarettevõtja tegevusele otsustavat mõju ning teiseks esineb ümberlükatav eeldus, et kõnealune emaettevõtja avaldab tegelikult oma tütarettevõtja tegevusele otsustavat mõju (vt eespool punktis 21 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, punkt 60 ja seal viidatud kohtupraktika).

24 Neil asjaoludel piisab sellest, kui komisjon tõendab, et tütarettevõtja 100-protsendiline osalus kuulub emaettevõtjale, selleks et eeldada, et viimane avaldab tütarettevõtja kaubanduspoliitikale otsustavat mõju. Komisjonil on seejärel võimalik pidada emaettevõtjat asjaomase rikkumise eest vastutavaks, välja arvatud juhul, kui emaettevõtja, kelle kohustus on see eeldus ümber lükata, esitab piisavad tõendid selle kohta, et tema tütarettevõtja tegutseb turul iseseisvalt (vt selle kohta eespool punktis 21 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, punkt 61 ja seal viidatud kohtupraktika).

25 Selleks et hinnata, kas tütarettevõtja määrab oma tegevuse turul kindlaks iseseisvalt, tuleb arvesse võtta kogu asjakohast teavet majanduslike, organisatsiooniliste ja õiguslike sidemete kohta, mis seda tütarettevõtjat emaettevõtjaga seovad ja mis võivad sõltuvalt olukorrast erineda ning mida seega ei saa ammendavalt loetleda (eespool punktis 21 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, punkt 74; vt selle kohta ka Üldkohtu 12. detsembri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-112/05: Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, EKL 2007, lk II-5049, punkt 65).

26 Käesolevas asjas meenutas komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 370–379, et emaettevõtjat võib pidada tütarettevõtja õigusvastase tegevuse eest vastutavaks, kui tütarettevõtja ei määra oma tegevust turul kindlaks iseseisvalt. Ta täpsustas, et tal on õigus eeldada, et emaettevõtja 100% kontrolli all olev tütarettevõtja rakendab enamjaolt talle emaettevõtja poolt antud juhiseid, ning et emaettevõtja võib selle eelduse ümber lükata vastupidiste tõendite esitamise teel.

27 Hagejale rikkumise süükspanemise osas leidis komisjon kõigepealt vaidlustatud otsuse põhjenduses 403, et rikkumise ajal kuulus hagejale 100% suurune osalus Chemoxalis ning tal oli õigus nimetada nõukogu liikmed, mis on piisav tema tütarettevõtja tegevusele otsustava mõju tegeliku avaldamise eelduse kohaldamiseks.

28 Komisjon viitas vaidlustatud otsuse põhjenduses 404 argumentidele, millele tuginedes vaidles hageja sellele süükspanemisele vastu.

29 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 405 märkis komisjon, et vastupidi hageja väitele oli 100-protsendiline kontroll tütarettevõtja üle aluseks eeldusele, mille saab ümber lükata tõendiga, et „tütarettevõtjal on teatav iseseisvus". Edasi tõdes komisjon, et hageja

esitatud tõendid ei olnud piisavad eelduse ümberlükkamiseks, näidates esiteks, et hageja õigus nimetada tütarettevõtja nõukogu liikmeid oli märk otsustava mõju teostamise kohta tütarettevõtja igapäevase juhtimise üle. Teiseks viitas komisjon teatud andmetele, mis kinnitasid asjaolu, et kolmandad isikud käsitasid asjaomaseid äriühinguid sama ettevõtjana, nimelt nime Air Liquide äratoomine kartelli puudutavatel teatud dokumentidel ning Chemoxali poolt kaubamärgi Air Liquide kasutamine.

30 Viimaks märkis komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 406, et ta jääb oma järelduse juurde, mille kohaselt võib kõnealuse rikkumise süüks panna hagejale ja tema tütarettevõtjale Chemoxalile, kuna mõlemad on osa rikkumisega seotud ettevõtjast.

Esimene ja teine väide, mis käsitlevad EÜ artikli 81 ja hageja kaitseõiguste rikkumist seoses tütarettevõtja 100-protsendilist kontrollimist puudutava eelduse kohaldamisega

Poolte argumendid

31 Esimeses väites kinnitab hageja, et asjaolu, et emaettevõtjale kuulub 100% suurune osalus oma tütarettevõtjas, ei võimalda iseenesest eeldada, et emaettevõtjal on otsustav mõju oma tütarettevõtja üle, ning emaettevõtjale tütarettevõtja rikkumist süüks panna. Lisaks oleks vajalik esitada veel vähemalt üks tõend, mis kinnitab tütarettevõtja

iseseisvuse puudumist. Kuna eeldusele tuginemisel lähtus komisjon pelgalt 100% suurusest osalusest tütarettevõtjas, rikkus komisjon EÜ artiklit 81.

32 Lisaks ei ole võimalik komisjoni esitatud muude asjaoludega, nagu õigus nimetada Chemoxali nõukogu liikmed ning hageja nime kasutamine Chemoxali poolt (vaidlustatud otsuse põhjendused 403 ja 405), tõendada, et hageja avaldas oma tütarettevõtjale otsustavat mõju. Eelkõige tuleneb komisjoni otsustuspraktikast, et emaettevõtja ettevõtte nime kasutamine tütarettevõtja poolt ei viita asjaolule, et nad moodustavad üheainsa majandusüksuse. Arvukad tõendid toimikus viitavad pealegi Chemoxalile, mitte hagejale.

33 Teises väites leiab hageja, et kõnealusele eeldusele tuginemise tõttu pöörati ümber tõendamiskohustus, mistõttu rikuti tema kaitseõigusi.

34 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

Üldkohtu hinnang

35 Vaidlustatud otsuse põhjendustest 403–406 tuleneb, et hagejale tema tütarettevõtja rikkumise süükspanemine põhineb järeldusel, et ta avaldab Chemoxalile tegelikku otsustavat mõju, mis tuleneb selle tütarettevõtja üle teostatavat täielikku kontrolli puudutavast eeldusest, ning hageja ei ole komisjoni hinnangul seda eeldust ümber lükanud.

36 Tuleb tõdeda, et eespool punktides 21–24 viidatud kohtupraktikat arvestades võis komisjon õiguspäraselt eeldada, et hageja avaldab Chemoxalile otsustavat mõju, arvestades neid kahte äriühingut ühendavat 100-protsendilise kontrolli sidet, mida ei ole vaidlustatud.

37 Sellega seoses tuleb tulemusetuse tõttu tagasi lükata hageja argumendid vaidlustatud otsuse põhjendustes 403 ja 405 toodud asjaolude kohta, mis puudutavad õigust nimetada Chemoxali nõukogu liikmed ning asjaolu, et rikkumisega seotud sektoris viidati hageja nimele.

38 Kuna komisjon viitas nendele asjaoludele lisaks järeldusele, mis puudutab hageja poolt Chemoxali 100-protsendilist kontrollimist, siis ei saa nende asjakohasuse puudumine, mida väidab hageja, mõjutada komisjoni õigust tugineda kõnealusele eeldusele.

39 Kuna lisaks on tuvastatud, et komisjon ei rikkunud õigusnorme, kui ta lähtus eeldusest, mida hageja võis ümber lükata vastupidise tõendiga, tuleb samuti tagasi lükata väide tõendamiskohustuse ümberpööramise kohta, mis on väidetavalt vastuolus kaitseõiguste järgimise põhimõttega.

40 Kõike eespool esitatut arvestades ei saa esimese ja teise väitega nõustuda.

Kolmas väide, et rikutud on põhjendamiskohustust, kuna tagasi lükati kõnealuse eelduse ümberlükkamiseks esitatud tõendid

Poolte argumendid

41 Hageja väidab, et komisjon rikkus oma põhjendamiskohustust, kuna ta ei võtnud seisukohta tõendite osas, mille hageja esitas, et ümber lükata eeldus tema 100-protsendilise kontrolli kohta Chemoxali üle.

42 Ta märgib, et oma vastuses vastuväiteteatisele esitas ta hulga tõendeid Chemoxali struktuurilise ja otsustusliku iseseisvuse kohta.

43 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 404 tõi komisjon need tõendid välja puudulikult. Lisaks ei vastanud ta neile, vaid piirdus nimelt kinnitusega, et „väljastpoolt vaadates oli selge, [et hageja] kontrollis Chemoxali tegevust", ning „nii kliendid kui konkurendid viitasid ettevõtjale „Air Liquide" [VP] sektoris" (vaidlustatud otsuse põhjendus 405). Seega ei analüüsitud vaidlustatud otsuses mitte ühtegi hageja esitatud tõendit.

44 Hageja arvates ei saa komisjon leevendada vaidlustatud otsuse ebapiisavat põhjendamist sellega, et ta viitab Üldkohtus täiendavatele tõenditele, mis puudutavad eeskätt asjaolu, et Chemoxal turustas Oxysynthèse SA toodetud kaupu. Nimelt ei ole

komisjon vaidlustatud otsuses tõendanud, et hageja tõepoolest kontrollis seda hageja ja Atochem SA ühisettevõtet, mida hagejale kuuluva osaluse ulatuses juhtis Chemoxal.

45 Kostja vastuses esimest korda komisjoni esitatud argumendid kinnitavad vaidlustatud otsuse põhjenduste puudulikkust selles küsimuses.

46 Komisjon väidab vastu, et kõnealuse eelduse kohaldamisel lasub Chemoxali iseseisvuse tõendamise kohustus eranditult hagejal. Mis puudutab hageja esitatud tõendeid, siis on komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 403–405 piisavalt selgitanud, miks seda eeldust ei ole ümber lükatud.

47 Komisjon ei ole pealegi kohustatud vastama kõigile argumentidele, mis on esitatud vastuses vastuväiteteatisele. Piisab, kui ta koostab üksikasjaliku ülevaate põhjendustest, mis räägivad asjaomasele ettevõtjale rikkumise süükspanemise kasuks. Hageja ei heitnud aga komisjonile ette sellise ülevaate esitamata jätmist.

48 Peale selle ei saanud hageja esitatud argumendid, mis olid väga üldised ja mida ei toetanud konkreetsed tõendid, kõnealust eeldust kuidagi ümber lükata.

49 Mis puudutab hageja tütarettevõtja väidetavat struktuurilist iseseisvust, siis esiteks ei välista asjaolu, et Chemoxali juhid ei kuulunud hageja juhtimisorganitesse, kuidagi seda, et hageja andis juhiseid oma tütarettevõtjale ning kontrollis tihedalt tema tegevust. Lisaks, isegi kui sellist asjaolu ei ole toodud vaidlustatud otsuses, tuleneb

vastusena vastuväiteteatisele hageja lisatud tõenditest, et vähemalt Chemoxali haldusjuhist sai pärast tema lahkumist üks hageja juhtidest.

50 Teiseks iseloomustab asjaolu, et Chemoxali peadirektoril oli väga laialdane pädevus, üksnes tavaliselt äriühingu kõige kõrgemale juhile antavat pädevust ning ei kujuta endast mingit tõendit hageja tütarettevõtja iseseisvuse kohta.

51 Kolmandaks on asjaolu, et Chemoxalil olid omaenda teenistused, pelk tunnus sellest, et üksusel on õigusvõime. Lisaks tuleneb hageja esitatud elementidest, et Chemoxal kasutas emaettevõtja erinevaid teenistusi ning et tema asukoht oli ka kontserniga samades hoonetes.

52 Mis puudutab neljandaks argumente seoses kontserni teistes tütarettevõtjates, eelkõige Oxysynthèse'is osaluste haldamisega Chemoxali poolt, siis tunnistas hageja, et ta oli samuti otseselt seotud nende osaluste haldamisega.

53 Lisaks märkis komisjon, et Chemoxal turustas hageja ja Atochemi ühiselt kontrollitava äriühingu Oxysynthèse toodetud VP-d (vaidlustatud otsuse põhjendused 42 ja 52). Kuigi see põhjendus ei sisaldu vaidlustatud otsuse osas, mis puudutab rikkumise süükspanemist, on see põhjendus siiski teataval määral asjakohane. Nimelt on raske ette kujutada, et hageja ei kontrollinud kuidagi Chemoxali, kelle ülesanne oli turustada kontserni ühiselt kontrollitava teise tütarettevõtja toodangut.

54 Mis puudutab hageja tütarettevõtja väidetavat iseseisvust otsuste tegemisel, siis esiteks ei esitanud hageja tõendeid, mis kinnitaksid Chemoxali väidetavat iseseisvust hindade valdkonnas. Chemoxali peadirektori pädevuse osas esitas hageja lühikese kirja, milles peadirektor nõustus lühidalt hinnaga, mis ei tõenda, et ta otsustas üksi hinnapoliitika üle. Muud tõendid seisnesid vaid pelgalt aruannetes klientide juurde tehtud visiitide kohta.

55 Teiseks osutati Chemoxali väidetavale iseseisvusele strateegiliste kaubanduskavade arendamisel vaid viitena „[VP] *on-site* lahenduse" kavale, mille omistamist Chemoxalile ei toetanud aga mitte ükski tõend. Lisaks ilmneb hagiavaldusele lisatud tõenditest, et see kava lähtus kontserni arendatud tehnikatest ning et selle eestvedaja pärines emaettevõtjast.

56 Kolmandaks ei tõenda argumendid eelarve väljatöötamise, kliendisuhete haldamise ning üksnes Chemoxali töötajate osalemise kohta European Chemical Industry Council'i (CEFIC) raames kuidagi seda, et hagejal puudus tegelik otsustav mõju oma tütarettevõtjale.

57 Seega, kuna hageja esitatud argumentidega ei olnud kuidagi võimalik ümber lükata eeldust, ei olnud komisjon kohustatud üksikasjalikult ära tooma nende tagasilükkamise põhjuseid. Komisjon täitis oma põhjendamiskohustuse, kui ta tõi üksikasjalikult välja põhjused, miks rikkumine pandi süüks hagejale.

58 Komisjon analüüsis hoolikalt hageja esitatud argumente ning pärast nende elementide meenutamist (vaidlustatud otsuse põhjendus 404) jõudis ta järeldusele, et need ei olnud eelduse ümberlükkamiseks piisavad (vaidlustatud otsuse põhjendus 405). Nimelt olid hageja esitatud argumendid äärmiselt üldised ning neid ei toetanud ükski konkreetne tõend.

59 Kuna asjaomane ettevõtja peab esitama tõendid oma tütarettevõtja iseseisvuse kohta, siis juhul, kui ta ei esita ühtegi tõendit, vaid piirdub pelgalt üldiste ja tõendamata avaldustega, ei riku komisjon oma põhjendamiskohustust, kui ta piirdub rõhutamisega, et esitatud andmed ei ole eelduse ümberlükkamiseks piisavad.

60 Igal juhul leiab komisjon, et isegi kui oletada, et ta ei selgitanud piisavalt, miks eelduse ümberlükkamiseks hageja esitatud elemendid ei võimaldanud saavutada seda eesmärki, on siiski tõsi, et vaidlustatud otsus on piisavalt põhjendatud, kuna komisjon viitas selles selgelt kahele täiendavale asjaolule, millest endist on võimalik järeldada, et Chemoxal ja hageja moodustasid ühe majandusüksuse. Esiteks oli tegemist hageja õigusega nimetada Chemoxali nõukogu liikmed ja teiseks asjaoluga, et „väljastpoolt" tajuti Chemoxali kaubandustegevust klientide ja konkurentide seisukohast hageja tegevusena. Eelkõige viidati kartelli kontekstis sageli Chemoxalile kui „Air Liquide'ile" ning Chemoxal kasutas oma kaubandustegevuses kaubamärki Air Liquide.

61 Lisaks viitas komisjon vaidlustatud otsuses ka asjaolule, et Chemoxal turustas hageja ja Atochemi ühiselt kontrollitava Oxysynthèse'i toodetud VP-d. Seda rõhutati rikkumise süükspanemisel asjakohase kriteeriumina vastuväiteteatise punktis 344.

Raske on ette kujutada, et hageja ei kontrollinud kuidagi äriühingut, kelle ülesanne oli turustada ühe tema teise sellise tütarettevõtja toodangut, keda ta tegelikult ühiselt kontrollis.

62 Lõpuks väidab komisjon täiendava võimalusena, et isegi kui tuvastatakse, et käesoleval juhul ei ole põhjendused piisavad, ei saa see kaasa tuua vaidlustatud otsuse tühistamist, kuna hageja esitatud andmed seisnesid vaid üldistes kinnitustes ega kujuta endast tõendeid, mis võiksid kõnealuse eelduse ümber lükata.

Üldkohtu hinnang

63 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et EÜ artikliga 253 nõutav põhjendus peab vastama asjaomase akti laadile, sellest peab selgelt ja üheselt selguma akti andnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel mõista võetud meetme põhjuseid ja pädeval kohtul teostada kontrolli. Ei ole nõutav, et põhjendustes oleks täpsustatud kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna akti põhjenduste vastavust EÜ artikli 253 nõuetele tuleb hinnata mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja kõiki asjaomast valdkonda reguleerivaid õigusnorme silmas pidades (vt Euroopa Kohtu 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon *vs.* Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 63 ja seal viidatud kohtupraktika).

64 Komisjon ei ole kohustatud seisukohta võtma huvitatud isikute esitatud kõigi argumentide osas, vaid võib piirduda otsuse ülesehituse seisukohast olulise tähtsusega asjaolude ja õiguslike kaalutluste esitamisega. Eelkõige ei ole komisjonil kohustust võtta seisukoht asjaolude suhtes, mis on ilmselgelt asjakohatud, tähtsusetud või selgelt teisejärgulised (Üldkohtu 15. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas T-349/03: Corsica

Ferries France *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-2197, punkt 64; vt selle kohta ka eespool punktis 63 viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Sytraval ja Brink's France, punkt 64).

65 Juhul kui – nagu käesolevas asjas – EÜ artikli 81 kohaldamise otsus puudutab mitut adressaati ja tekitab probleemi rikkumise süükspanemise seisukohast, peab see sisaldama piisavaid põhjendusi iga adressaadi suhtes, eriti nende suhtes, kes vastavalt otsusele peavad rikkumise eest vastutama. Nii peab otsus oma tütarettevõtja rikkumise eest vastutavaks peetava emaettevõtja suhtes sisaldama üksikasjalikku ülevaadet põhjendustest, mis õigustavad rikkumise sellele äriühingule süükspanemist (vt selle kohta Üldkohtu 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-327/94: SCA Holding *vs.* komisjon, EKL 1998, lk II-1373, punktid 78–80).

66 Käesolevas asjas väidab hageja, et vaidlustatud otsuses ei esitanud komisjon piisavaid põhjendusi tema vastutuse tuvastamise kohta, iseäranis ei selgitanud komisjon põhjusi, miks ta lükkas tagasi hageja need tõendid, mille viimane oli esitanud, et lükata ümber eeldus, mis tuleneb tema kontrollist Chemoxali kogu aktsiakapitali üle.

67 Märkigem, et toimikust tuleneb, et oma vastuses vastuväiteteatisele esitas hageja Chemoxali iseseisvuse tõendamiseks konkreetsed argumendid, juhtides tähelepanu järgmistele asjaoludele:

– esiteks, mis puudutab Chemoxali struktuurilist iseseisvust, siis erinevalt sellest, mida võis märkida teatavate teiste asjaomaste ettevõtjate puhul, ei olnud ükski

Chemoxali juht hageja nõukogu ega muu juhtimisorgani liige; seda kinnitavad komisjonile esitatud palgalehtede näidised ning andmed, mis esitati vastusena 18. märtsi 2004. aasta informatsiooninõudele: nii ei olnud mitte ükski Chemoxali juht ega töötaja samal ajal hageja töötaja;

– „komisjonile esitatud Chemoxali nõukogu 12. mai ja 25. oktoobri 1995. aasta koosoleku protokollidest tuleneb, et tema peadirektori volitused olid piiramatud, sest viimasele oli ”seaduslikes piirides antud kõige laiem pädevus tegutseda mis tahes asjaoludel [Chemoxali] nimel ning et selle peadirektoril olid samuti laialt määratletud volitused; Chemoxali peadirektori käskkirja kohaselt, mis pärineb rikkumisega samast perioodist, anti kaubandusdirektori Aasiasse lähetamisel talle vastutusala, mis puudutab logistikapoliitika määratlemist ja üldise kaubanduspoliitika rakendamist,

– Chemoxalil olid omad teenistused, nimelt kaubandusteenistus, turundusteenistus, personaliteenistus, infotehnoloogiateenistus ning raamatupidamisteenistus, mis võimaldasid tal hallata täiesti üksi oma kaubanduspoliitikat, ning tal oli isegi uurimiskeskus, mida hallati eraldi, kuigi see asus hagejaga samades ruumides; teenistuste puhul, mida Chemoxalil otseselt ei olnud, nagu õigusteenistus, maksuteenistus ja „kindlustusteenistus”, kasutas ta tasu eest oma emaettevõtja teenistusi; kuigi Chemoxali asukoht oli samades hoonetes kui kontsernil, rentis ta oma ruume oma emaettevõtjalt, mida kinnitas komisjonile esitatud rendileping;

– Chemoxal haldas iseseisvalt kontserni osalusi Oxysynthèse'is ja Oxysynthèse Deutschland GmbH-s, mis on VP-d tootvad äriühingud; kuigi hageja esindaja kuulus samuti Oxysynthèse'i nõukogusse, kuulus ainult üks Chemoxali esindaja selle äriühingu nõukogusse ja vastutas äriühingu üldise juhtimise eest;

– Chemoxal haldas iseseisvalt kontserni osalust Chemoxal Chemie GmbH-s, mis on äriühing, mis on õiguslikult seotud hagejaga maksuõiguslikel põhjustel; komisjoni toimikusse lisatud dokumentidest ilmneb, et esindajad selle tütarettevõtja nõukogus olid tegelikult Chemoxali töötajad;

– teiseks, mis puudutab Chemoxali iseseisvust otsuste tegemisel, siis tema tegevus oli vägagi erinev kontserni muust tegevusest, mis oli keskendunud tööstus- ja meditsiiniliste gaaside tarnimisele; Chemoxali kaubanduspoliitika määratlemine ja rakendamine oli täielikult tehtud ülesandeks selle äriühingu juhatusele;

– juhised ja üldsuunised hindade valdkonnas pärinesid eranditult Chemoxali juhtidelt, kuna klienditeenindajad tegid otsused konkreetsele kliendile pakutava hinna kohta ainult oma juhtide kontrolli all, mida kinnitasid komisjonile edastatud ettevõttesisesed kirjad ja aruanded klientide juurde tehtud visiitide kohta;

– suurte strateegiliste kaubandusprojektide arendamine oli Chemoxali töötajate ainus algatus, mida kinnitab Chemoxali poolt 1996. aastal arendatud projekt nn VP *on-site* tootelahenduse kohta, mis lähtus tehnikatest, mille oli kontsern välja

töötanud muude toodete jaoks; selleks värbas Chemoxal oma emaettevõtja tehniku, kusjuures emaettevõtja ei olnud asjaga seotud;

– Chemoxali eelarve väljatöötamine kuulus selle juhatuse pädevusse, mida kinnitab komisjonile edastatud tema peadirektori käskkiri, milles täpsustati kõnealuste ülesannete jaotamist;

– Chemoxali klientidega suhtles ta ise otse või tegid seda tema kohalikud agendid, nagu see ilmneb kirjadest ja aruannetest klientide juurde tehtud visiitide kohta;

– Chemoxali peeti iseseisvaks äriühinguks tema suhetes CEFIC-ga, mis ilmneb komisjoni toimikus sisalduvatest CEFIC koosolekute protokollidest;

– kuigi Chemoxal kasutas ettevõtte nime Air Liquide Chimie, tegi ta seda õigustpärasel eesmärgil, milleks oli saada kasu rahvusvahelise haardega kontserni mainest, ning see asjaolu ei mõjutanud tema iseseisvust emaettevõtja suhtes, millel oli sarnane ärinimi; Chemoxali ametlikud äridokumendid koostatakse tema ärinime all;

– asjaomase kartelli koosolekutel osalenud isikutest ei olnud ükski hageja töötaja ning komisjoni toimikus ei olnud mingisugust märki mis tahes juhistest, mille hageja oleks Chemoxalile andnud.

68 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 404 andis komisjon ülevaate hageja argumentidest.

69 Edasi kinnitas ta vaidlustatud otsuse põhjenduses 405, et hageja esitatud andmed ei olnud kõnealuse eelduse ümberlükkamiseks piisavad, märkides, et hageja poolt Chemoxalile otsustava mõju avaldamine leidis kinnitust esiteks tulenevalt tema õigusest nimetada oma tütarettevõtja nõukogu liikmed ja teiseks sellest, milline mulje jäi asjaomastest äriühingutest kolmandatele isikutele. Lõpuks jäi komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 406 oma järelduse juurde, mille kohaselt moodustasid hageja ja Chemoxal ühe ettevõtja.

70 Tuleb märkida, et selles arutluskäigus ei käsitleta hageja esitatud argumente, vaid piirdutakse viitega teatud täiendavatele märkidele selle kohta, et hageja avaldas oma tütarettevõtjale otsustavat mõju. Järelikult ei kajasta vaidlustatud otsuses esitatud põhjendused põhjusi, miks komisjon tõdes, et hageja esitatud tõendid ei ole kõnealuse eelduse ümberlükkamiseks piisavad.

71 Lisaks tuleb tõdeda, et kuigi komisjonil ei ole kohustust võtta seisukoht huvitatud isiku esitatud kõigi argumentide osas, eriti kui need on ilmselgelt asjakohatud, tähtsusetud või selgelt teisejärgulised (vt eespool punkt 64), ei saa käesolevas asjas vastupidi komisjoni väidetule pidada hageja esitatud tõendeid Chemoxali iseseisvuse hindamise seisukohast tähtsusetuks.

72 Oma vastuses vastuväiteteatisele tugines hageja nimelt asjaolude kogumile, mis iseloomustab seoseid tema enda ja Chemoxali vahel kõnealuse rikkumise ajal, viidates

eelkõige asjaolule, et viimase tegevus oli väga spetsiifiline võrreldes kontserni muu tegevusega, kattuvuse puudumisele asjaomaste äriühingute juhtide ja personali tasandil, tütarettevõtja juhtide pädevuse laiale määratlemisele, ning asjaolule, et tal olid kaubandustegevust puudutavad omad teenistused ning iseseisvus strateegiliste projektide arendamisel.

73 Hageja esitatud andmed ei piirdunud ka väidetega, vaid sisaldasid hulka vastuväiteteatise vastusele lisatud konkreetseid tõendeid (vt eespool punkt 67).

74 Neil asjaoludel oli komisjon kohustatud võtma seisukoha hageja vastupidiste argumentide kohta, kontrollides, kas – arvestades kõiki asjakohaseid elemente majanduslike, organisatsiooniliste ja õiguslike sidemete kohta asjaomaste äriühingute vahel – hageja tõendas, et tema tütarettevõtja tegutses turul iseseisvalt.

75 Komisjoni kohustus põhjendada oma otsust selles küsimuses tuleneb selgelt selle kõnealuse eelduse vaieldavusest, mille ümberlükkamiseks peab hageja esitama tõendi kõigi majanduslike, organisatsiooniliste ja õiguslike sidemete kohta tema ja ta tütarettevõtja vahel.

76 Lisaks ei saa kõnealuste põhjenduste puudumist leevendada viitega vaidlustatud otsuse põhjenduses 405 toodud kaudsetele tõenditele, mis puudutavad õigust nimetada tütarettevõtja nõukogu liikmed ning seda, milline mulje jäi asjaomastest äriühingutest kolmandatele isikutele.

77 Kuigi neid asjaolusid võib arvesse võtta asjaomaste äriühingute vaheliste sidemete hindamisel, ei sea neile tuginemine kahtluse alla seda, et asjakohane on hageja argument Chemoxali iseseisvuse kohta, ning seega ei saa see kujutada endast piisavat põhjust selle argumendi tagasilükkamiseks.

78 Seoses komisjoni argumendiga, mis puudutab muid kaudseid tõendeid hageja mõju kohta Chemoxalile, nimelt asjaolu, et ta turustas hageja ja Atochemi ühiselt kontrollitava Oxysynthèse'i toodetud VP-d (vaidlustatud otsuse põhjendus 401), tuleb märkida, et vaidlustatud otsusest ei nähtu, et komisjon põhjendas selle asjaoluga oma järeldust, et hageja avaldas Chemoxalile otsustavat mõju. Lisaks ei saa pelk viide sellele täiendavale kaudsele tõendile asjaomaste äriühingute vahelise sideme kohta mingil juhul leevendada seda, et põhjendused hageja viidatud vastupidiste argumentide tagasilükkamisel ei ole piisavad.

79 Eespool toodut arvestades tuleb tõdeda, et komisjon ei võtnud üksikasjalikku seisukohta hageja esitatud nende tõendite kohta, millega ta soovis ümber lükata eelduse, mis tuleneb tema osalusest Chemoxali aktsiakapitalis, ning seega ei põhjendanud õiguslikult piisavalt oma järeldust kõnealuse rikkumise hagejale süükspanemise kohta.

80 Kuna komisjon väidab kostja vastuses, et hageja esitatud vastupidised tõendid ei olnud mingil juhul piisavad, et tõendada Chemoxali iseseisvust, siis tuleb märkida, et vaidlustatud otsuse põhjendustest ei ilmne ühtegi komisjoni poolt kõnealustele tõenditele antud hinnangu elementi, mistõttu on takistatud vaidlustatud otsuse põhjendatuse kontrollimine selles küsimuses.

81 Lisaks on kohane meenutada, et põhjendused tuleb üldjuhul edastada huvitatud isikule tema õigusi kahjustava otsusega samal ajal ning nende puudumist ei saa heastada sellega, kui huvitatud isik saab otsuse põhjendustest teada kohtumenetluse käigus (Euroopa Kohtu 28. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P: Dansk Rørindustri jt *vs.* komisjon, EKL 2005, lk I-5425, punkt 463, ja Üldkohtu 12. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-25/04: González y Díez *vs.* komisjon, EKL 2007, lk II-3121, punkt 220).

82 Seega ei saa kõnealuste põhjenduste puudumist leevendada kohtumenetluse käigus.

83 Eespool esitatut tervikuna arvestades tuleb nõustuda väitega, mis puudutab põhjendamiskohustuse rikkumist, ning rahuldada vaidlustatud otsuse tühistamise nõue hagejat puudutavas osas.

84 Seetõttu ei ole vaja neljanda väite kohta otsust teha.

Kohtukulud

85 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud komisjoni kahjuks, jäetakse kohtukulud vastavalt hageja nõudele komisjoni kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kuues koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. Tühistada komisjoni 3. mai 2006. aasta otsus K(2006) 1766 (lõplik) EÜ [...] artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta (juhtum COMP/F/38.620 – vesinikperoksiid ja perboraat) L'Air liquide, SA pour l'étude et l'exploitation des procédés Georges Claude'i puudutavas osas.

2. Mõista kohtukulud välja Euroopa Komisjonilt.

Vadapalas Prek Dittrich

Truchot O'Higgins

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 16. juunil 2011 Luxembourgis.

Allkirjad